Stichting
Dassenwerkgroep Brabant

Digitale **Nieuwsbrief**
Nr. **34** **Juni 2014**

Uitgave ten behoeve van vrijwilligers en begunstigers van de stichting

In dit nummer:

Gedachtenwissel

Dassenbijeenkomst 2014

Een megaklus

Landgoed TE KOOP

Das in de klas

Nieuws en wetenswaardigheden

Eindelijk veilig naar de overkant ?

Meldpunt Wildlife crime van start

Colofon

Deze Digitale Nieuwsbrief verschijnt vier maal per jaar. Hij wordt via email verspreid onder abonnees.

Aanmelding voor de Nieuwsbrief is mogelijk door een email te sturen aan het redactie-adres.

Uw email-adres wordt uitsluitend gebruikt voor het versturen van deze Nieuwsbrief en niet voor enigerlei vorm van reclame, advertising of werving.

Afmelden kan door een email te sturen aan het redactie-adres onder vermelding van "Afmelding nieuwsbrief".

Redactie-adres:

nieuwsbrief@dassenwerkgroepbrabant.nl

Website: www.dassenwerkgroepbrabant.nl

KvK 17190229

Rabobank Boxmeer 1218.82.934

info@dassenwerkgroepbrabant.nl

Stichting Dassenwerkgroep Brabant zet zich in voor de das in Brabant. Zij doet dit onder meer d.m.v. informatieverstrekking en voorlichting, het verzamelen en verspreiden van gegevens en het verrichten van veldwerk.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

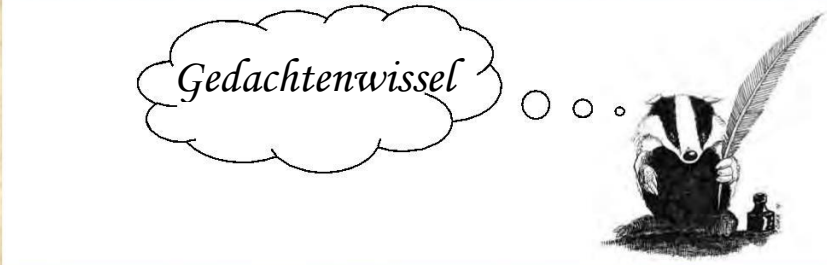

In deze rubriek willen we de lezer van de Digitale Nieuwsbrief aan het woord laten. Als je iets te melden hebt, je hebt een leuke anecdote of een vluchtige ontmoeting met een das gehad, schrijf het ons. Ook als je over een bepaald onderwerp van gedachten wilt wisselen of wilt reageren op een artikel in een vorige nieuwsbrief kan dat. Mogelijk leidt dit weer tot een reactie op jouw Gedachtenwissel. Stuur je Gedachtenwissel van maximaal een half A4-tje als Word-document of getypt in een mailtje naar de redactie van de Nieuwsbrief.

Over de grens

Door het gestaag groeiend aantal dassen krijgen de vrijwilligers van Dassenwerkgroep Brabant het steeds drukker. Monitoren van burchten, controleren van verkeers-voorzieningen, oppikken van verkeersslachtoffers, overleg met gemeenten en andere terreinbeherende instanties, bemannen van informatiestands, lezingen geven; dat alles naast een normale baan en een gezinsleven. Om die reden beperken we onze activiteiten tot onze provincie en gaan we slechts zelden "over de grens". Maar soms dwingen de omstandigheden er toe om dat principe even los te laten. Dat overkwam onze voorzitter, Friso Derikx, de afgelopen maanden tot twee maal toe.

In het eerste geval spoedde hij zich naar Schimmert in Zuid-Limburg. Verontruste buurtbewoners namen contact met hem op, in de hoop dat hij uitkomst kon bieden. Zij hadden al enkele dagen overdag een das rond zien scharrelen die er slecht uitzag en continu in rondjes liep. Voor iedereen was wel duidelijk dat het hier om een das moest gaan, die volkomen atypisch gedrag vertoonde. Andere partijen hadden al rondgespeurd, maar geen das kunnen vinden. Waar anderen faalden, lukte het Friso wel om het dier te vinden.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Het bleek om een zeer oud, ernstig verzwakt wijfje te gaan. Een geraadpleegde dierenarts kon alleen nog maar het dier uit haar lijden verlossen.

Alsof Zuid-Limburg nog niet ver genoeg was, toog Friso in mei helemaal naar Drenthe nadat de Dassenwerkgroep Drenthe een dringend beroep op hem deed. Friso heeft naam opgebouwd als een succesvol vanger van jonge, verweesde dassen. En daar had men in Drenthe dringend behoefte aan. Een zogend wijfje was dood aangetroffen op de A28, waardoor de jongen hulpeloos achter bleven. Geheel in de lijn van de adviezen van "Das & Boom Advies en Opvang" werden de jongen op de burcht gevoerd, in de hoop dat ze het zo zouden redden. Maar na een week werd duidelijk dat dit niet ging lukken; de jongen verzwakten snel.

Vangkooien plaatsen zou teveel tijd kosten en zo bleef "handmatig" vangen als enige optie over. Friso slaagde er in vier jongen te vangen, die meteen naar het opvang-centrum van Das & Boom werden gebracht. Het ziet er naar uit dat ze in het najaar weer terug mogen naar Drenthe om de populatie te versterken.

Een medaille zullen deze acties Friso niet opleveren, vandaar deze blijk van waardering. Wij zijn trots op onze gedreven voorzitter, die zich inzet voor dassen in nood, waar dan ook in ons land.

Redactie Nieuwsbrief

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Dassenbijeenkomst 2014

Op zaterdag 5 april vond in Utrecht de tweede landelijke dassenbijeenkomst plaats bij het DWHC (Dutch Wildlife Health Centre) in Utrecht. De dag werd georganiseerd door de Dassenwerkgroep Brabant in samenwerking met DWHC, ten behoeve van alle dassenwerkgroepen en degenen die zich beroepsmatig of via vrijwilligerswerk met de das in Nederland bezighouden.

Op het programma stond een vijftal lezingen met betrekking tot de das. Verder was er ruime gelegenheid voor onderlinge kennismaking en het delen van ervaringen en kennis.

In de eerste lezing ging dr. Andrea Gröne (DWHC) in op het doel en het resultaat van het onderzoek dat momenteel plaatsvindt op dood aangetroffen dassen. Het betreft een langlopend onderzoek naar dierziekten bij in het wild levende dassen. Verder kwamen de ziekten en het ziektebeeld aan de orde van de aandoeningen die tot dusver bij het onderzoek zijn aangetroffen.

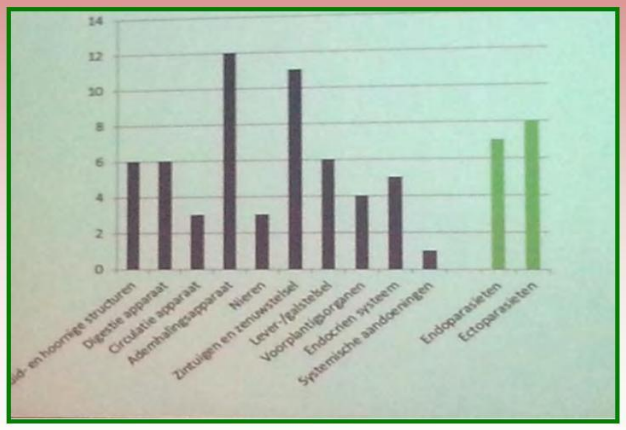

Meer over het onderzoek en de resultaten is te vinden op de site van DWHC: https://www.dwhc.nl/

De tweede lezing van Ton Meijer (Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi) betrof een methode om verlies van dassenleefgebied als gevolg van planologische ontwikkelingen meetbaar te maken. Deze door Ton ontwikkelde methode is toegepast bij de aanleg van een nieuwe woonwijk in Leersum in de provincie Utrecht. Het beoogde doel is om de nadelige effecten van de ruimtelijke ingreep op foerageergebied vast te stellen en op basis daarvan effectieve compenserende (vervangende) en mitigerende (verzachtende) maatregelen te treffen.

Ton Meijer tijdens zijn presentatie

Fabrice Ottburg (Alterra) ging in zijn presentatie in op de verhuizing van een dassenfamilie van vier dassen van Landgoed Kernhem in Ede naar Landgoed Slangenburg bij

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Doetinchem. Dit vanwege de bouw van een woonwijk door de gemeente Ede in Kernhem. De dassen zijn gezenderd en enige tijd gevolgd in het uitzetgebied. Twee van de dassen zijn onder verdachte omstandigheden dood teruggevonden, in één van de twee dassen zijn sporen van gif gevonden. Voor zover bekend verblijft minimaal één van de twee overgebleven dassen nog in het gebied.

De presentatie van Peter van Tulden (CVI Lelystad) betrof de diverse vormen van vervolging onder dassen die hij tijdens zijn onderzoek is tegengekomen. Om dergelijke misstanden en andere vormen van overtredingen in de toekomst gerichter te kunnen registreren en aanpakken heeft hij meegewerkt met de Friese Milieu Federatie om te komen tot een landelijke website voor faunavervolging (http://www.wildlifecrime.eu) Op deze website kan iedereen meldingen plaatsen. De meldingen kunnen ten behoeve van opsporing worden geraadpleegd en gevolgd door alle functionarissen die zich met handhaving en opsporing bezighouden.

In de laatste presentatie ging Douwe Bakker (Wageningen UR) in op rundertuberculose en de verspreiding van de ziekte. Rundertuberculose is niet aangetroffen bij onderzochte dassen in Nederland, wel in andere Europese landen. Van de verspreiding is nog veel niet bekend. Vanwege het vóórkomen van de ziekte bij diverse in gevangenschap en in het wild levende dieren en populaties is waakzaamheid geboden.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Een megaklus

Een megaklus, een betere naam is er niet te bedenken voor de verlegging van de Zuid-Willemsvaart bij Den Bosch. 9 kilometer lengte telt de verlegging tussen Den Dungen en de Maas. Recent is hier de naam "Maxima-kanaal" aan toegekend.

De verlegging moet het centrum van Den Bosch verlossen van de overlast van de ophaalbruggen. Wachten voor een ophaalbrug past immers niet langer in ons jachtige bestaan. De contouren van het nieuwe kanaal zijn zo langzamerhand overal in het landschap te ontdekken. Rijkswaterstaat verwacht dat het nieuwe traject eind dit jaar kan worden vrijgegeven. Maar er zijn nog enkele "losse eindjes" af te werken, waaronder de compensatie voor het verlies van dassen-leefgebied. In een vroegtijdig stadium werd al een kunstburcht op landgoed de Wamberg aangelegd, waar dassen tijdens de drukke graafwerkzaamheden naar uit zouden kunnen wijken. Een plan dat maar deels succes heeft gehad, omdat enkele leden van de dassenfamilie besloten zich elders op het westelijk deel van de Wamberg te vestigen.

Tot de compenserende maatregelen behoort de versterking van de ecologische verbindingszone (EVZ) "Wambergsebeek-Kaathoven". Deze EVZ

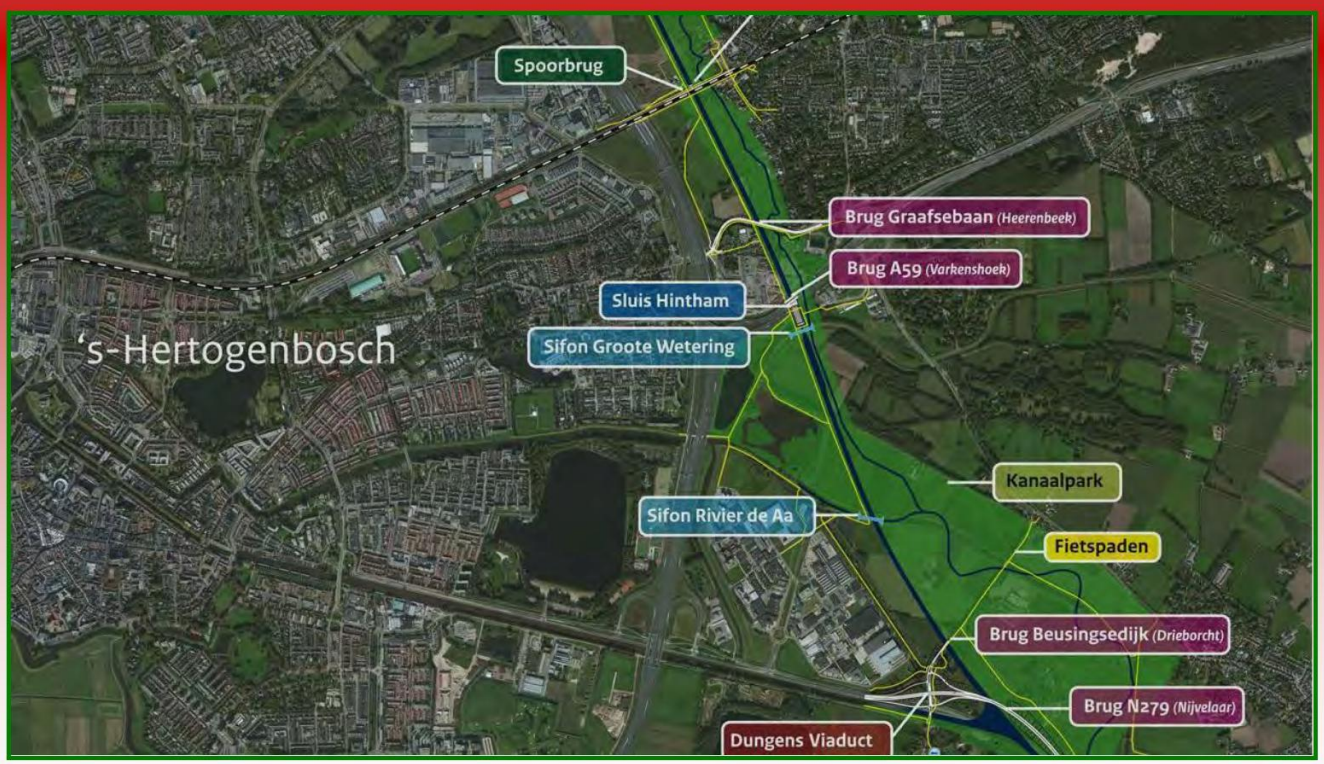

Het traject van het Maximakanaal ter hoogte van de Wamberg (Bron: www.rijkswaterstaat.nl)

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

loopt vanaf de Wamberg naar het oosten, net ten noorden van het groeiende dorp Berlicum. De plannen van Dienst Landelijk Gebied (DLG) worden steeds concreter en er is zelfs al een perceel aangewezen om een "dassenrustplaats" (lees: verhoging in het terrein die dient als dassenleefgebied) aan te leggen. Tot ieders verrassing werd bijna gelijktijdig op hemelsbreed 500 meter afstand een dassenburcht ontdekt. Waarmee aangetoond is dat de locatie voor de "dassenrustplaats" in ieder geval goed gekozen was. De verwerving van de benodigde gronden voor de EVZ is zoals altijd een moeizame affaire, die nog wel enige tijd in beslag zal nemen.

Ruimte in Engelenstede

Dassenleefgebied De Wamberg

Aan het einde (of zo men wil begin) van de EVZ bevindt zich het natuurgebied en recreatieterrein Engelenstede. Ondanks de recreatiedruk weten dassen zich hier goed te handhaven. Via enkele houtwallen is Engelenstede weer verbonden met een uitloper van de Heeswijkse Bossen, waar zich een forse dassenburcht bevindt. Dat dassen zich thuis voelen in de Heeswijkse Bossen hebben wij al eens eerder in deze nieuwsbrief toegelicht.

De EVZ wordt op diverse plaatsen doorsneden door lokale wegen, die vrij intensief gebruikt worden. Op deze plaatsen zullen faunapassages worden aangelegd. Op deze manier kunnen dassen zich veilig verplaatsen in het aantrekkelijke buitengebied van Berlicum.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Landgoed TE KOOP

In Noord-Brabant wordt momenteel door diverse grondeigenaren gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een nieuw landgoed te stichten. Van oudsher zijn er al vele historische landgoederen te vinden. Eén ervan, Bleijendijk, is nu te koop voor wie er belangstelling voor heeft.

De naam van het Vughtse landgoed Bleijendijk is al vaker gevallen in deze nieuwsbrief. Het meest recent vanwege de hermeandering van de Essche Stroom, die het landgoed aan de noord-west-kant begrenst. Bleijendijk is een van die typisch Midden-Brabantse landgoederen, die onder de rook van 's-Hertogenbosch ontstonden. Welgestelde Bossche families trokken er zich terug om te genieten van de rust en de heel wat gezondere omgeving.

De oudste vermelding van Bleijendijk dateert uit 1710. Het fraaie huis is van jongere datum, maar gaat toch zeker terug tot midden 18e eeuw. Begin jaren tachtig werd mevrouw Teulings de eigenaar van Bleijendijk. Onder haar bezielende leiding werd het landgoed synoniem voor cultuur en natuur. Heel wat Vughtse schoolkinderen hebben op het landgoed pas echt geleerd wat er in de natuur aan voedsel te vinden is. Het is geen toeval dat de landgoedboerderij Het Eendje en de tuinderij De Guit beide op biologische leest geschoeid zijn.

Een combinatie van weilanden en bos

Een rustig hoekje van Bleijendijk

De 114 ha die Bleijendijk telt, wordt deels bedekt door weilanden en deels door bos. Een combinatie waar allerlei diersoorten zich thuis voelen. Niet op de laatste plaats de das. Bleijendijk vormt een schakel in de verspreiding van de dassenpopulatie vanuit het dal van de Essche Stroom richting Boxtel. Het landgoed ligt op een steenworp afstand van Haanwijk, waar in 1989 en 1992 dassen werden uitgezet.

Nadat de jonge aanwas vanuit deze uitzetlocatie eerst de directe omgeving (landgoed de Pettelaer) had herbevolkt, was Bleijendijk een voor de hand liggende nieuwe optie. Al vele jaren huist er een florerende dassenpopulatie. Het is te hopen dat de nieuwe eigenaren van het landgoed zich net zo betrokken zullen voelen bij de natuur als de huidige bewoner(s).

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Das in de Klas

Walter Tuerlings, die leraar is bij Stichting Scalascholen in Heusden, geeft op de Heusdense basisscholen lessen over milieu en natuur. Omdat Walter steeds vaker de vraag kreeg of men een das kon zien, benaderde hij mij met de vraag of ik een dode das kon 'leveren' voor educatiedoeleinden.

In 2013 werd een verkeerslachtoffer aangetroffen op de Heikant nabij de Guldenberg in de gemeente Haaren. Het was een jonge zeug, zij was niet zogend. Haar gewicht was 8,5 kg en ze had een lengte van 77 cm. De das zag er verder prima en weldoorvoed uit. Deze das werd geprepareerd en wordt sindsdien door Walter gebruikt in zijn lesprogramma. De Stichting telt 16 scholen met 140 klassen.

Mijn kleinzoon wilde graag dat ik over de das kwam vertellen. Hij zit in de gecombineerde groep 1/2 van de Lambertusschool in Haarsteeg, één van de scholen van de Stichting. Uiteraard kon ik geen nee zeggen en heb op 10 april 2014 een 'gastles' over de das verzorgd. Hiervoor werd een Powerpoint-presentatie gemaakt en de opgezette das werd bij de les gebruikt. De presentatie werd ter beschikking gesteld aan de stichting zodat deze gebruikt kan worden voor haar project 'Das in de klas'.

vrijwilliger Dassenwerkgroep Brabant

Gastles "Das in de Klas"
(foto: Wendy van Overdijk)

Stichting Dassenwerkgroep Brabant verzorgt lezingen over de Das in Brabant voor geïnteresseerden. Vanwege de reisafstanden doen we dit uitsluitend in Brabant.

Wilt u graag een lezing door ons laten verzorgen voor uw vereniging, stichting of club dan kunt u contact met ons opnemen via email: lezingen@dassenwerkgroepbrabant.nl

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Nieuws en wetenswaardigheden

Eindelijk veilig naar de overkant ?

Faunapassages worden aangelegd om dieren veilig van de ene zijde van een weg naar de andere te leiden. Maar soms functioneren faunapassages niet, zodat een dure investering in de praktijk helemaal niets oplevert.

Onder de provinciale weg N321, die de plaatsen Grave en Cuijk met elkaar verbindt, bevindt zich nabij hectometerpaal 8,4 al tientallen jaren een faunapassage die een zeer belangrijke verbinding voor de natuur vormt. De fauna-passage, in de vorm van een dassentunnel (in dit geval een ronde buis), ligt namelijk precies op een plek waar landschapselementen bij de weg uitkomen. Aan de noordzijde van de weg is dat een brede heg, aan de zuidzijde een bosje. Een prima ecologische verbindingszone (EVZ), ideaal ook voor dassen om zich langs te verplaatsen

Echter, in de faunapassage staat al sinds de aanleg zo'n twintig jaar geleden, een laag water.

Water in de dassentunnel

Water zorgt ervoor dat dassen de tunnel niet gaan gebruiken, een das houdt niet van natte voeten. En het gaat ook niet zomaar om een klein laagje water, in de inspectieputten bleken altijd enkele decimeters water te staan. De passage is in de loop der jaren al een aantal keren leeggepompt, maar daarmee was de oorzaak niet aangepakt. En er was dan ook steevast na de eerste de beste regenbui weer sprake van wateroverlast.

De situatie heeft ervoor gezorgd dat dassen al sinds jaar en dag gebruik maken van een omweggetje om de overkant te bereiken. Ze steken de weg daar over waar het raster ophoudt dat ze eigenlijk naar de faunapassage toe moet leiden. En daar vallen onvermijdelijk slachtoffers bij. In de loop der jaren zijn hier jaarlijks meerdere dassen aangereden, zoals gezegd vormt deze locatie een belangrijke schakel in de noord-zuidverbinding.

Na jarenlang aandringen heeft de provincie afgelopen maand actie ondernomen om aan deze onwenselijke situatie een einde te maken. De oorzaak leek aan de noordzijde te liggen, waar water vanwege de te lage ligging de tunnelbuis inliep. Hier zijn tunnelbuis en inspectieput een stukje opgehaald, waardoor het euvel verholpen moet zijn. Tevens is het grindbed bij de ingang van de tunnel vernieuwd, zodat het water hier weer kan wegzakken.

Met deze reparatie is hopelijk het probleem verholpen zodat dassen eindelijk de faunapassage kunnen gebruiken.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Meldpunt Wildlife crime van start

Op 27 juni jongstleden is het meldpunt Wildlife crime van start gegaan. Wildlife crime is de Engelse benaming voor het schade aanrichten aan in het wild levende dieren. Regelmatig krijgen BOA's (buitengewoon opsporings-ambtenaren) en de politie meldingen van wilde dieren die vervolgd zijn.

Das gedood door een hagelschot

Ook de das, maar daarnaast zijn vaste rustplaats de burcht, is regelmatig doelwit van verstoring, vernieling en vervolging. In deze nieuwsbrief hebben we er al vaker melding van gemaakt.

Vergraven dassenburcht

Met de introductie van de nieuwe website wordt het voor BOA's en politie gemakkelijker om een totaalbeeld van de omvang van deze criminaliteit te krijgen. Tevens wordt inzichtelijk welke activiteiten waar plaatsvinden en kunnen verbanden worden gelegd.

Het melden van wildlife crime is vanaf nu voor iedereen mogelijk op de website http://www.wildlifecrime.eu.

Door rechtsboven op MELDING DOEN te klikken kan de melding worden ingevoerd.

Stichting

Dassenwerkgroep Brabant

Digitale **Nieuwsbrief**

Brabant Dassenland

St. Anthonisbos - Landhorst

Coudewater - 's-Hertogenbosch

Huis ter Heide - Tilburg

Aerlesche Peel – De Rips

© Dassenwerkgroep Brabant